

Несприятливі погодно- кліматичні явища

Автор: Іщенко Михайло

Загалом про несприятливі погодно-кліматичні явища

Земна атмосфера повсякчасно впливає на життя і діяльність людей. Ми великою мірою залежимо від її складу та стану приземного шару – погоди, від процесів та явищ, що її формують. Деякі з них людина використовує з користю для себе, як наприклад кліматичні ресурси. Однак чимало серед них і таких, що можуть завдати значної шкоди. Небезпечні погодні явища часто виникають досить несподівано, проявляються як стихійні і завдають значних збитків населенню та господарству. Здебільшого вони пов'язані з особливостями атмосферної циркуляції, іноді на них впливає рельєф місцевості.

Небезпечні явища які часто бувають в Україні

До небезпечних явищ, які часто бувають в Україні, належать зливи, густі тумани, сильні вітри, спека, хуртовини, снігопади, заморозки. Дещо рідше трапляються пилові бурі, суховії, смерчі, ожеледь.

Злива

Злива – це короткочасний інтенсивний дощ, під час якого може випасти місячна норма опадів для даної місцевості. Потужні зливові струмені й потоки завдають великої шкоди, розмиваючи дороги та фундаменти будівель, схили ярів. Улітку зливи бувають на всій території України, але найчастіше – у Карпатах і південних районах. У горах вони триваліші, іноді спричиняють катастрофічні паводки на річках. Нерідко зливи супроводжуються іншими несприятливими атмосферними явищами – грозою, градом, сильним вітром.

Гроза

Під час грози в купчасто-дощових хмарах або між хмарами і земною поверхнею виникають електричні розряди – блискавки, які супроводжує грім. Період з грозами в Україні починається у квітні, а закінчується у вересні. Іноді побачити блискавку можна навіть узимку. Гроза може бути небезпечною для людей, спричиняти аварії на лініях електропередачі в результаті ударів блискавки. Для захисту будівель від ударів блискавки використовують громовідводи – металеві, добре заземлені стрижні.

Град

У травні – червні грози і зливи можуть супроводжуватися градом. Здебільшого град випадає дрібний. Проте окремі градини можуть досягати розмірів від грецького горіха до курячого яйця. У центральних районах України він випадає до 9 разів за рік. Град – явище швидкоплинне, у більшості випадків його тривалість не перевищує 5 хв. Проте й за такий короткий час він устигає завдати чималих збитків, пошкоджуючи посіви та плоді дерева.

Сильні вітри

Сильні вітри, що дмуть зі швидкістю понад 10 м/с, спостерігаються як під час гроз, так і з надходженням на територію України атмосферних фронтів і циклонів. Особливо небезпечні штормові (понад 20 м/с) та ураганні (понад 30 м/с) вітри, які пошкоджують будівлі, ламають дерева, валять опори ліній зв'язку. В Українських Карпатах сильні вітри спричиняють вітровали – вивертання дерев з коріннями.

Смерчі

У грозових хмарах можуть виникати смерчі, що вертикальним вихором повітря поширюються до поверхні землі. Вони мають вигляд стовпа діаметром від кількох десятків до сотень метрів з лійкоподібним розширенням угорі. Повітря у вихорі обертається з величезною швидкістю (до 200 м/с), піднімаючи від землі пил, воду. На території України смерчі бувають влітку в дуже прогрітих повітряних масах. Так само, як і сильні вітри, вони залишають по собі руйнівний слід у десятки кілометрів. Однак смерчі бувають рідше, ніж сильні вітри, і мають значно менше територіальне охоплення.

Спеки і посухи

У зв'язку з потеплінням клімату в Україні почастишали спеки – бездошові періоди з високими середньодобовими температурами повітря. Вони бувають переважно наприкінці весни і влітку, коли стовпчик термометра день у день піднімається до $+30\text{ }^{\circ}\text{C}$ і вище. Спекотну погоду важко переносять люди, вона спричиняє самозаймання і горіння торфовищ, лісів, сухої рослинності в степу.

Тривалі бездошові періоди та низька вологість повітря і ґрунту призводять до посух, внаслідок яких різко знижуються врожаї сільськогосподарських культур або ж вони повністю гинуть. Великі посухи, що охоплюють більш як половину території України, бувають раз на 10 років, менші – значно частіше. Як правило, вони трапляються на півдні та сході України.

Суховій та пилові бурі

У цих самих регіонах розвиваються суховії та пилові бурі. Суховій – це гарячий сухий вітер, що має швидкість понад 5 м/с. Він виникає влітку, дме переважно зі сходу від 1 до 10 днів, забираючи рештки вологи з висушеного ґрунту. Пилова буря виникає за посушливої погоди і підвищеної швидкості вітру, який видуває пил і пісок із земної поверхні й переносить їх на великі відстані. Бурі можуть тривати від кількох десятків хвилин до кількох діб, завдаючи великих збитків сільському господарству, роботі транспорту.

Туман

Тумани бувають на всій території України впродовж кількох десятків днів на рік, найчастіше – в холодний період року. Найбільше їх спостерігається в гірських районах, на півночі та заході країни. Особливо небезпечні сильні тумани для транспорту, коли видимість знижується до 50 м.

Хуртовина та снігопади

Хуртовина – це перенесення вітром снігу над земною поверхнею. Найчастіше хуртовини виникають, коли над територією України переміщуються середземноморські й атлантичні циклони. Погіршуючи видимість і утворюючи кучугури снігу, вони створюють труднощі для різних видів транспорту. Циклональна погода взимку супроводжується також сильними снігопадами, налипанням мокрого снігу на лініях зв'язку, що призводить до їх обривів. У гірських районах унаслідок інтенсивних снігопадів чи активного танення снігу під час зимових відлиг і навесні буває сходження снігових лавин. Вони дуже небезпечні для місцевих мешканців і любителів гірського зимового туризму та відпочинку.

Заморозки

Навесні та восени часто бувають заморозки – різкі зниження температури повітря або ґрунту до $0\text{ }^{\circ}\text{C}$ і нижче на тлі додатних середньодобових температур. Зазвичай вони трапляються до 25 квітня і після 16 жовтня, однак не дивина й травневі та вересневі заморозки. Вони завдають шкоди садам і теплолюбним культурам.

Дякую за увагу!